

УДК 336.225.4

Помулева.В.М.¹, Мельник О. М.²

¹старш. викл. НУ «Запорізька політехніка»

² студ. гр. ФЕУ-618 НУ «Запорізька політехніка»

ОСОБЛИВОСТІ ОПОДАТКУВАННЯ І ДЕКЛАРУВАННЯ СПАДЩИНИ

Спадкуванням, відповідно до ст. 1216 Цивільного кодексу України (далі – ЦКУ), є перехід прав та обов'язків (спадщини) від фізичної особи, яка померла (спадкодавця), до інших осіб (спадкоємців).

Кожна людина стикається зі спадковими правовідносинами і може виступати як спадкоємець чи спадкодавець. Розуміння особливостей цих правовідносин відіграє важливу роль в ефективності виконання обов'язків та реалізації прав з боку їх учасників.

Розглянемо, як, згідно зі ст. 174.2 Податкового кодексу України (далі ПКУ), оподатковується об'єкт спадщини (Таблиця 1).

Таблиця 1 – Розміри ставок оподаткування об'єктів спадщини

Об'єкти спадщини	Ставка ПДФО, %	Посилання на ПК України	Ставка військового збору, %
1	2	3	
Об'єкти спадщини, що успадковуються членами сім'ї спадкодавця I та II ступенів споріднення	0	П.174.2.1	0
Вартість власності, зазначеної в пп. "а", "б", "г" п. 74.1 ПКУ, що успадковується особою, яка є інвалідом I групи або має статус дитини-сироти або дитини, позбавленої батьківського піклування а також вартість власності, зазначеної в пп. "а", "б" п.174.1 ПКУ, що успадковується дитиною-інвалідом	0	П.174.2.1	0
Грошові заощадження, поміщені до 02.01.1992 в установи Ощадбанку СРСР та державного страхування СРСР, що діяли на території України, або у державні цінні папери, та грошові заощадження громадян України, поміщені в установи Ощадбанку України та колишнього Укрддержстраху протягом 1992–1994 років, погашення яких не відбулося	0	П.174.2.1	0
Об'єкти спадщини, що успадковуються спадкоємцями, які не є членами сім'ї спадкодавця I та II ступенів споріднення	5	П.174.2.2	1,5
Будь-які об'єкти спадщини, що успадковуються спадкоємцем від спадкодавця-нерезидента, та будь-які об'єкти спадщини, що успадковуються спадкоємцем-нерезидентом від спадкодавця-резидента.	18	П.174.2.3	1,5

До загального місячного (річного) оподатковуваного доходу платника податку включається дохід у вигляді вартості успадкованого або отриманого у подарунок майна у межах, що оподатковується податком на доходи фізичних осіб.

Дохід у вигляді вартості успадкованого майна (кошти, майно, майнові чи немайнові права) у межах, що підлягає оподаткуванню, зазначається в річній податковій декларації, крім спадкоємців-нерезидентів, які зобов'язані сплатити податок до нотаріального оформлення об'єктів спадщини та спадкоємців, які отримали у спадщину об'єкти, що оподатковуються за нульовою ставкою податку на доходи фізичних осіб, а також іншими спадкоємцями-резидентами, які сплатили податок до нотаріального оформлення об'єктів спадщини (п. 174.3 ст. 174 ПКУ).

Фізичні особи, які отримали спадщину, що оподатковується за ставками 5% та 18%, зобов'язані включити суму таких доходів до загального річного оподатковуваного доходу та подати податкову декларацію за наслідками звітного податкового року.

Дохід, отриманий фізичною особою у вигляді вартості успадкованого майна у межах, визначених розділом IV ПКУ, оподатковується також військовим збором за ставкою 1,5% (табл. 1).

У разі отримання спадщини від нерезидента фізична особа - спадкоємець подає податкову декларацію та самостійно сплачує податки.

Податкову декларацію про доходи і майновий стан платникам необхідно подавати до податкового органу за місцем своєї податкової адреси. На сьогодні громадяни мають можливість подати таку декларацію не відвідуючи податкову інспекцію, а скориставшись Електронним кабінетом.

Граничний термін подання декларації про майновий стан і доходи – до 1 травня року, що настає за звітним, тобто останній день подання – 30 квітня. Якщо останній день строку подання податкової декларації припадає на вихідний або святковий день, то останнім днем строку вважається операційний (банківський) день, що настає за вихідним або святковим днем (п. 49.20 ст. 49 ПКУ). Граничний термін сплати податкового зобов'язання - до 1 серпня року, що настає за звітним.

Таким чином, в Україні ставки ПДФО, за якими оподатковується вартість об'єкта спадщини, залежать від ступеня споріднення спадкоємця зі спадкодавцем та їх резидентського статусу і не залежать від розміру спадщини.

Фізичні особи, що одержали дохід у вигляді спадщини, який оподатковується за нульовою ставкою податку, не зобов'язані включати вартість такої спадщини до складу загального річного оподатковуваного доходу. Такі фізичні особи можуть не подавати річну податкову декларацію

про майновий стан і доходи, але за умови відсутності інших підстав для подання декларації.